

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

§. 1. De iis quæ perferenda contingunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

S. I. De ijs qua perferenda contingunt.

Et quidem ex ijs qua de S. Iobo, S. Dauide, ceterorumq; Sanctorum exemplis vidimus, nullus viderur dubitationi relictus locus, quin ea omnia que in priuatione & perpeſſione poſita ſunt, iuſte permittente Deo inſtigi credi poſſint, & ingenti cum ſummiſſione & humilitate animi excipi debeant. Atque vti nam rerum aduerſarum, & quarumcumque non pro voto cedentium, veram cauſam vel intueri, vel exquirere niteremur! ô quantum, ex aduerſis fructum ſumma animi æquitate caperemus! Hoc tu, Domine Deus, in alijs, etiam aliquando perfectioribus, videre nos facis: da, vt euiremus, & quod ſcire docuiſti, re ipſa exhibere dona. quid iuuar videre præcipitia, ſi volens & videns in eadem relaboi? Vix erit vt nocentiſſimū hunc errorem verbis valeam exequi, nedum dignè ſumma eius dāna lamentari: adeò paſſim viger, per que omnes, & per omnia peruagando non tantūm vix à quoquam cauetur, ſed in eo ſibi quiſq; blanditur, & hiſce labyrinthorū mæandris inuolui affectat. Sed purulenta eius radicē proferamus, exéplis illuſtrems, ſi fortè vel ſic vulpeculæ huius aſtū euoluere ac enudare poſſimus.

Blanda, heu nimiū eſt, nimiumq; ſui adulatrix natura noſtra: hinc vitij, imprudentiæ, erroris, doloris, exitus aduerſi, maliq; cuiuſuis cauſam à ſe libentiſſimè ſemper amolitur, in alioſq; deriuat. En tibi radicē vnam, & quoniam grande malū eſt, accipe & alteram: Senſu ducimur, præſentia, & ſub oculos poſita reſpectamus, plurimum noſtræ prouidentiæ, noſtris conſilijs plurimū, plurimum rebus creatis, imò omnia iſtis tribuimus; animi noſtri latebras, & quid à Deo mereamur oblitri, conſilia diuina non ſcrutamur, non inquirimus vnde, & cur iſta? alioque quàm par erat deſſectentes: adeò non proficimus, vt etiam deficiamus aduerſis, errorique error carenata ſerie implectatur. Quare cuiuſuis ingrati euentus cauſam à nobis longiùs amouemus, & quæuis alia quæ primò occurrerint, nihil aliū reſpectando, culpamus.

Sed quod generatim obſcurius eſt, exéplis eluciderur. Quoties quaſo in matrimonio videmus, vt grauiſſimis querelis perſtrepatur, maritus in vxorē, vxor in maritū inuehatur, & vt verè dicam, in vtriuſq; mala cauſa, merito vterque reus peragi debeat: vel quamuis paribus animis, concordiaq; voluntate idem iugū vterq; ſubeat, quoties vel liberorū immatura morte, vel improuiſa ſuis intolerabili ſumtu, vel cognatorū diſſenſionibus vita acerbior redditur: & vndiq; de his, de illis, querimonia multa geminatur: at ô homo, ô mulier, meminiffe debeas nō ab his aut illis, ſed à vobis ipſis, id mali proueniſſe: quippe vel ad aliud vite genus, vel ad iſtud quidē, ſed nec eo fine, nec ita præproperè à Deo vocati, id eſtis planè cōmeriti, vt vobis tādū omnia peſſimè cedāt, quamdiu illaudata primordia, iuſte pœne tolerātia, vitaq; inſtiore nō expiaueritis. Nūc autē ſic ab iſta cogitatione eſtis alieni, vt impatiētiā, obmurmurationē, ignoratiōē veſtri, veterū

piaculorum cumulo addentes, maiorum quineriam irarum dignos vos in posterum reddatis, peccatoque perdurante pœna cessare non debeat. Mercator est, vir solers, industrius, & ad rem attentus probè, at quidquid defudet, nusquam proficit, improvisis casibus, iacturis, foro cessionibus, latrocinij, naufragijs, ad extremam paulatim egestatem agitur: hinc avidior habendi, laborem & vigilias auget, lucri rationes novas excogitat, dandique parciore, nihil se pauperibus, nihil Deo largiri posse credit. At non videt imprudens, ideo malè sibi omnia cessisse, quòd sua nimis fiderit industriæ, quòd benignitate in pauperes, primum decimisque lucri, Deo non consecratis, diuinum suis conatis factorem non impetrarit: futurumque ut malè illi cedant omnia donec eleëmofynæ pietatisque exercitijs, auxiliatorem industriæ suæ sibi Deum propicietur. Est qui naturæ preclaris dotibus ornatus, qui maiorum, familiæ, amicorum fultus ope, ad maximos honores prona videt omnia; eos captat; & ecce, iam iamque prensandi, e manibus euanescent: hinc dolor, at quo fructu? hos, vel illos, exultationi suæ minùs fauisse credit; propterea spe deiectum se fuisse, quòd minùs hominibus gratus, & minoris ab eis factus fuerit: quòd cum aliquod munus administraret, feuerior & recti obseruantior fuerit; hinc cedit in plurimis, laxior & liberior euadit, quacumque ratione alios sibi demereri conatur, totus est in hominum aucupanda gratia, at certo certius, repullas iterùm grauiore turpioreque patitur: quid enim? istæ ipsa repulsarum causa fuerat, in qua iterum pergitur, quippe bonus & iustus Deus, noluit naturæ donis, hominum favori tantum tribui, sed à se solo ista expectari, animum nostrum voluit ad humilitatem flectere: quare mutata velificatione, contemnenda hominum iudicia, honores pro nihilo ducendi, virtutis & solius Dei amor sanctè incendendus est, & sic felicius hic fluent omnia, atque ad gloriosam æternitatem nobis aditum apparabimus.

Ille, iste planè est grauius error hominum, ut vnde abs errore dimoueri debuimus, inde in illo acrius confirmemur. Decipiente fallaci affectu aliquid statuo: impellente nimio, quo Titium prosequor, amore, id illi munus demandando, quo nequit probè defungi: alicuius æmulus, cum deprimor, ipseque aliunde ingrata multa in me irruere video: si in alios culpam conijcio, si multa in eos commiscor, si varia quasi pro remedio, & meliore rerum facie restituenda tento, quid facio nisi quod passim propè optimus quisque? & tamen nihil facio, securim ad veram radicem non appono, sed contra, superfluis stolonibus relictis, viles ramos amputo, vel eos turpiter vellico. Vuulè morbo, stomachi olim languore laborauit S. ille Macarius: nunquid more nostro, vel nocturni frigora, vel cerebri defluuia, & non potius remotiora spectando, suam in iudicandis alijs temeritatem causatus est? & quotusquisque nostrum est qui cum in morbum, cum in aduersa inciderit, idcirco id sibi accidisse credat, quòd in alios durior existit: quin potius postquam vel naturæ bonitate, vel Dei benignitate facilius è morbo conualuerit, eandem facilitatem, celeritatem, morbiq; neglectum alijs imbecillioribus

bus adhiberi uolet. adeo diuinis, quæ secus quam pat esset accipimus, flagellis parum emendamus. O quoties, Deus meus, conatus meos, hoc uitio laborasse, & uidi, licet aliquando ferius, & dolui! At uero, & uidisse, & doluisse, tuum planè donum fuit: tantique illud æstimo, ut inter maxima reponam, & de hoc si solum fuerit dicere non uerear, *Incerta & occulta sapientia tua manifestasti mihi.* Incerta, tibi non confidentibus; occulta, tuo lumine non collustratis. Tu uero pro tua bonitate, o benigne animarum illustrator Deus, nos quoque doceas, ut de his sedulo meditates, id à te contentius expectamus. Scio enim neque satis dilucidè, neque satis dignè, à me explanatum quod hic latet: dixi tamen quod nunc dedisti, plura dicturus, cum plura dederis. Quibus tamen hæc non sunt satis, & merito non erunt satis, en habent te Deum mentem, lumen summum, & fontem luminum ad quem accedant & illuminentur: sin autem ad te accedere pigritantur, nihil est cur à meis tenebris lumen emendicent.

Hinc tamen id quod propositæ quæstioni maximè proprium est concludamus: scilicet, satis exemplo Sanctorum firmatum esse, nihil tam esse tolerari arduum, uel à ratione, ueritate, æquitate tam alienum, quod ab alijs in nos illatum non possimus, quin & debeamus æquissimis animis excipere, indeque paciētia, tolerantia, mansuetudinis, plurimarumque uirtutum cultu animum exornare, eorumque causam non ab aliena uoluntate, sed occultiore aliquo peccato nostro reuolcere. At solet esse graue, quodque infirmiorum mentes à tolerantia proposito dimoueat, si quando innocenti quali ob crimen pœna publica iniungitur: uerentur enim ne, si eam sine sui purgatione quasi meriti subeant, participes esse criminis, & offensionis aut scandali iustam causam præbere uideantur; eamque in sententiam, mulieris septies ietæ historiam referunt, cuius in falso crimine pernegando constantiam, sibi gratam, tali portento testari uoluit Deus.

Verum qui sic loquuntur aut sentiunt, à ueritate & perfectione Christiana longius aberrant, ut sensim comprobabo. Accidit quidem interdum ut innoxius quasi noxijs pœna iniungatur, ipsique, illius cuius accusantur noxiæ, rei tam aperta ratione teneantur, ut suæ innocentia ueritatè affirmare, sit impudētia: ita in hac misera uita uiuitur, uix ut aliquid certò nobis cõstet, sæpeque innocētia crimini, & ueritas falsitati propior, quam crimen ipsum, quam falsitas ipsa censeatur. Hoc uero, licet rariùs, quando tamè accidit, non tantum iniunctas pœnas subire possumus, sed & debemus, aliàs inobediētia & peruicacitatis exēpla præbituri, & uerè tū alijs futuri scandalo. Id autem temporis, decet omnia nostra, diuinæ prouidentia, magna cum animi fiducia committi: fietque, ut si Domini nostri Iesu Christi causa, in famæ & commodorum iactura iniqua, mentis æquitatem tenuerimus, centuplum in hac uita, magna cum spiritus dulcedine, & uitam æternam recipiamus. Sanctus ille Paphnutius (nota est historia, nec meum est enarrare, lege si uis Cassianum) sed ille sanctus, furri accusatus, & sic delatoris arte conuictus; *coll. 18. c. 15.* ut innocentia tuendæ, nisi se nocentiorum facere uoluisset, nullum suppeteret argu-

*vide Ribaden in eius
vita.*

argumentum; quia magna humilitate se forem haberi, se ut furem puniri, ut sceleris legum cōmunionem ceterorum priuari passus est, nonne & plurimis gratijs diuinitus ornatus, & cum ingenti, quem respuebat, honore, calūnia liberatus est? Quid: ille, Veronensium gloria, S. Petrus Martyr, quā admirabili Dei iudicio, pœnis, opprobrijs, falsaque, sed probabilissima, criminatione vexatus est: S. Catharina, S. Agnes, S. Cæcilia, beatæ virginis, illi adesse visæ, cū eo in cubiculo loqui audita; visæ, audita, forma, cultu, sono vocis velut mortales, hinc mortales existimata: sunt: indeq; ut qui mulieres in claustrum, inque cubiculum, claustra induxisset, accusatus, condemnatus, carceri mancipatus est. Nunquid non iuste, innocenter, mirabiliter? iuste quidem, quis enim homo visis auditisque non credat: quis prudens aliter iudicet? Innocens tamen damnatur, quid enim fieret aliud? & iudicio acquiescit, nec famæ, nec scandalū à se non dari, nec alia vilius recuta, de patientia dimouetur. At quā nouum, quā præter ordiē id totum fuit: ut ipsæ beatæ mentes, eo tempore, istis loci, sic videri, sic audiri, mortales haberit seirent, vellent; nihil ibi nisi cælitus gereretur, & sic gereretur, ut inde & innocens calumniator oriretur, & damnaretur innoxie qui caluniam pariebatur innoxius. Quid enim viri sancti accusator ille fecisset? audierat, viderat, tempore locoque illicito, cubiculo inclusas, viro soli, Religioso, aditare formosas & ornatas puellas, comiter alloqui, arridere, blandè compellere. Taceret? at enim Regulæ & Religionis obseruantia reclamabant, loqueretur? sed quid loqueretur aliud, quā quod auribus, quod oculis hauserat? hoc autem eloquens, numerum sexumque personarum, habitum, locum, tempus, non inaniter coniectando, sed omni asseueratione affirmando proferebat. His angustijs deprehensus vir sanctus, quod se verteret? negaret? quæ visu percepta sunt, ea negare impudentis videtur esse pernicacia. excusaret? at aperte Regula legetque Religiosæ reum pronunciant, veritatem proderet? at neque fortasse crederetur, & proderet quod ipsæ Beatæ celauerant, quodque proderet, humilitatis amor dissuadebat. ergo restabat vnum, ut Domini sui exemplo quod non rapuerat, exsoluere paratus esset: quid enim Præpositum his auditis decernere par fuit? publicè obijciebatur crimen haud vulgare, tacebat reus, obiecta non diluebat, & grauius probabatur: puniendus igitur erat is qui diuino iudicio innocens, humanis argumentis, nolens, volens, tenebatur: ergo aliud amandatus, & in carcerem ideò detrusus est, quod cælitus ignominie occasio in eum arrepta esset. Memorabile sanè sæculis venturis exemplum, vnde iudiciorum temerè procurantium libertatem refecare, admirari Deum arte tanta certaminis materiam suis apparantem, & in quibusuis obtreccionibus, insuperabilem ad extremum vsque patientiam seruari discamus.

En igitur quomodo Sancti, quam necessitas inuellerat infamie notam, animo forti & egregia virtute delcuerunt. Eiusdē te animi præbeas, si forsan id obijciatur quod

quod facillè posses eluere. Animos addat Marina, meritò Marinus dicta, fortitudine supra virilem prædita, quæ plures annos, ad vsque vitæ diem extremû, incestuosus (quippe vir putabatur) maluit audire quàm virgo: sed quanto id honore compensatum sit, sciunt qui legerunt. Nempe hoc in Sanctis imitandi Christi amor ardens efficit; non abhorrent, at sitiunt cruces & opprobria, quæ sicut de illis obtingunt, illicò ea vt desideratissima amplexantur, non declinare, sed potius ire obuiam parati. Certè id iudicandum est esse perfectius, quod ab amore proprio alienius, ad edomandos naturæ impetus aptius, ad seuocandos à contagione terrenorum animos efficacius, ad peccata eluenda, virtutemque comparandam accommodatius, ad humilitatem, patientiam, nostriq; ipsorum contentum opportunius, quod denique Sanctorum illustriorum, Christi que Domini nostri vitæ conformius. ad hæc autem singula longè magis accedit, sui ipsius humilis accusatio; vel alijs accusantibus, nihil se excusans demissio, eandè animi modestiam tranquillitatemq; seruans, quam sollicita sui honoris per exquisitas argumētationes defensio, cui comites adiungi solēt perturbationes, alienationes, suspiciones, & aliæ plurimæ agitatæ mentis inquietudines, cuiusuis virtutis & perfectionis inimicæ. Ex hoc verò etiã istud est consequens, vt, quoniam nullus verus & solidus honor ab eare potest efflorescere, quæ solidæ veræque perfectioni repugnet, toties falsa honoris imagine deludamur, quoties quasi tuendæ existimationis nostræ causa, à vera perfectione, & patientiæ laude discedimus; verum autem honorem, si non confestim, saltem aliquanto post, verè consequimur, cùm falsas vulgi opiniones aspernati, ad id quod perfectius est, per patientiam, per crucem, magnis passibus tendimus.

Ex his ergo patet quòd siue facillè, siue difficillè refutabilis calumnia sit, possimusq; id quod perferendum imminebat, arte aliqua declinare, longè tamen sit præstantius pati quàm refutare, idq; quod à Superiore quasi ob crimen iniungitur, laudabiliter perpeti, haud secus ac si nobis exercendæ virtutis materiam præbuisset misericors, & nobis beneuolus Deus: à quo profectò id imitti, eo credibilius est, quòd per eum qui animæ nostræ pater, gubernator, vicarius Dei est, perque eius iussionem id nobis iniungi animaduertimus.

Duo tamen cauenda sunt: Primum est, vt ne vniquam affirmatè aliquid efferamus quod falsum sit; ideoq; quod nobis imponitur falsum crimen possumus non refellere, pœnas quæ ob illud iniunguntur, possumus etiam subire, at facinoris eius, cuius concij non sumus, reos nos fateri, aut profiteri non possumus: quæ in re & peccauit adolescens qui cum muliere septies iccta cæsus est, & ipsa se constantem, vt ne mentiretur, præbuit. possumus quoque de crimine interrogati tergiversari, & prudenter ea dicere vel facere, quæ neque crimen à nobis amouent, neque etiam agnoscunt, vnde si reos nos iudicari contingat, patientiæ sit exercitium: quamquam Superiore interrogante, omnino faciendum est, vt simplicis veritatis candore, id quod est respondeamus.

Alterum est, ut circumspiciamus prudenter, ne nobis crimen adscriptum in alios innocentes redundet, eisque sit iniurium, vel etiam toti Religioni incommo- det. Peccabar hoc nomine adolescens ille, cuius expressa timore confessio erat evidens innocenti damnatio, & alienam vitam in apertum discrimen ad- ducebat. Quare fateor eos casus existere, ubi crimen falsum repellendum sit: de quo si dubium inciderit, prudentum consilio utendum, & quod suaverint am- plectendum est.

Fateor etiam, ad prudentia, siue discretionis virtutem spectare, ut quae sit vi- rium nostrarum mediocritas agnoscamus, neque vel id onus in humeros adno- cemus, vel vltro illi supponamus humeros, praeter quo fatiscimus, illi ferendo non sumus: excelsi, & ad aeterna erecto animo est opus, ut patientiae turrim edifices, sumtus prius computandi, ne si consummare non valeas, rideatis, ut maiora re- mere exorsus. quod ego illos monitos velim, qui aduersa in se vltro aduocant, iritant, & ansam oppugnantibus praebent: non autem eos qui e diuinae prom- dentiae nutu ac moderatione pendentes, a quibus animis excipiunt, quae infliguntur; non irruunt quidem, sed irruentia sustinent, & sustinendo profligant: qui non suis viribus, sed diuino auxilio nixi, nihil dubitant, quin Deus & Dominus noster, qui semper suis prouidet, ipsis quoque, si forti & vegeto eos animo esse viderit, tantum occasionis ad depugnandum, quantum virium ad expugnandum sit largiturus, semperque, pro sua benignitate, certaminis materiam, infra virium modulum cohibiturus. Hoc nobis a bono Domino petendum, hoc forti prece impetrandum, ut neque desides absque pugna otio marcere permittat, neque grauioribus pugnis implicitos, hostili incurfione pauefactos perire patiatur.

Sed neque hoc mihi omittendum, ut si quando in ea incidero tempora, ut mihi a Superiore, vel aliunde ab aliqua Religiosa vitae conditione, id inferatur quod honorem minuere, aut aliqua ex parte laedere videtur: nec enim in Reli- gione id insolens aut nouum videri cuiquam debet, ubi multis multa creden- da, multa in commune sunt cauenda, nec ad liquidum explorari possunt omnia, nec magnum censeri debet si in eo vitae genere quod crucis perferenda gratia susceptum est, potius vnus aliquis, rebus non admodum arduis perferendis ex- ponatur, quam ut toti illi Societati, vel bono, eius nomini, vel maiori eius firmi- tati, periculum aliquod creari possit. Sed si vnquam is me necessitatis articulus deprehenderit, iustissimum sanè est ut a memoria mea non recedat, quanta sint honori meo, per ipsammet Religionem, immerenti mihi, factae accessiones. Ser- uus peccati, vanitatis mancipium, Deo & Sanctis eius eram opprobrium; & ecce per eam in numerum filiorum Dei cooptatus, in sortem Sanctorum vocatus, & peculiari illorum familiae adscriptus, nonne de stercore erexit pauperem, ut collocet eum cum principibus, cum principibus populi Dei? vllane mea indus- tria, vel quantocumque labore ad tantum dignitatis fastigium essem ausus aspi- rare? & ecce nunc, si leuioris alicuius de honestamenti aliquid incurrero, proti-
nus

nus animo concidam, in vocationem meam, in Superiores impatiens excandescam, nec videbo de mea constantia periculum fieri, me humilitatem experimento doceri, & quantumvis de mea, quæ fuerat apud alios, aliquid opinione decesserit, longè plura à Religione mihi data superesse, quàm quæ auferri possint, quamdiu boni Religiosi officio fungar: quid ergo conqueror? denarium si repossor, decem millibus talentorum donatus?

Sed quamuis ita se vnusquisque, & ad perfectiora concitare, & in aduersis solari possit, & debeat: est tamen quod ceteri, iudiciorum suorum temeritatem expaueant, tantoque magis expaueant, quo æquiore mente tolerantur: erit enim aliquando, vt in iudicium exurgat Deus, & Sanctorum suorum iniurias vindicet. O quam latus hinc se mihi dicendi campus aperitur! sed præstat in alia tempora reseruare: duo solummodo moneo: Primum est, vt, si quando arrepta, vnde vnde, occasione quæ legitima videatur, malè de quopiam sensimus, aut etiam locuti sumus, ne vnquam opinionis præceptæ, vel prolati sermonis, vel inculpationis à nobis profectæ, pertinaces defensores esse pergamus; quasi pudeat falsi alicuius assertores existisse, pigeatque à malè semel admisso, benè resiliere: quin immò humanæ infirmitatis, cuius proprium est labi & decipi, conscij, gaudeamus aliunde nobis diluxisse veritatem, atque vt verè & sincerè fratrum nostrorum amantes, id præ ceteris gratissimum sit nobis, si comprobata fratrum innocentiam, si probabiles mali coniecturas, certioribus argumentis reuictas disiectasque comperimus. Et hoc ipsum profiteri non pigeat, animique nostri læticiam non magis dissimulemus, quàm pater, quàm frater, qui filij, qui fratris dilectissimi, in grauissimi criminis inuidiam, probabili & periculoso iudicio vocati, animum culpa vacuum, certa demonstratione deprehendisset. Alterum est, vt Præpositi tantò sunt ad credendum tardiores, quo coruin, vel facta, vel verba, plus habent ponderis, longèque indecentius atque damnosius est patrem, quàm quemuis alium, de filio temerè iudicare, loqui, decernere. Plura in hanc rem non addam, plura ipsimet peruidere possunt, semperque meminisse, quòd Deus fuerit in Synagoga Sanctorum, in medio autem Deos diiudicat: hoc est, ita quidem illis iudicare, statuere, quadrata rotundis mutare dedit, vt in medio tamen inspectorem omnium Deum adesse norint, eorumque sententias aliquando diiudicaturum, si super egenum & pauperem intellexerint, beati erunt: at si parauerint sagittas suas, vt sagittent in occulto reclus corde; exurget aliquando Dominus Deus, & exaltabitur manus eius, & patientia pauperum non peribit in sinem. Verùm de iis quæ à Superioribus, vel etiam aliunde patiendæ occurrerent, hæc dicta sufficiant.

Psal. 81.